

Kramfors kommun

Rektorn vid Nordingråskolan

Beslut för förskoleklass och grundskola

efter tillsyn i Nordingråskolan
i Kramfors kommun

Tillsyn i Nordingråskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Kramfors kommun under vårterminen 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Nordingråskolan besöktes av Skolinspektionen den 14 mars 2014. Kompletterande uppgifter inkom den 20 mars 2014.

Fakta om skolenheten

Nordingrå skola ligger ute vid kusten i Kramfors kommun. Utbildningen omfattar förskoleklass, grundskola årskurserna 1–6 samt förskoleklass. I skolans lokaler är även förskoleverksamhet integrerad. Skolan har 70 elever och 9 elever i förskoleklass. Eleverna är organiserade i åldersblandade och ålders-homogena grupper beroende på årskurs. I årskurs 7 börjar eleverna i Högakustensskolan. Lärarna ingår i ett arbetslag och leds av en rektor som också är rektor för Ullånger skola och Högakustensskolan. Nordingråskolan är med i projektet Skapande skola, med inriktning på lokal historia, bildkonst och dans. Skolan deltar även i matematiklyftet.

Skolan byggdes under 1950-talet, men renoverades och anpassades under år 2000. Vid det tillfället byggdes även Kusthallen i anslutning till skolan som innehåller en bowlinghall och en hockeyrink, vilken även eleverna har tillgång till. I skolans lokaler finns ett bibliotek där även allmänheten kan låna böcker under kvällstid.

Kunskapsresultat

Enligt Skolverkets statistik (SIRIS) för de nationella ämnesproven i årskurs 3 år 2012/13 framgår inte resultat av samtliga delprov i ämnena matematik och svenska. Antalet elever är för lågt för att resultaten ska presenteras. Skolan har inte redovisat eller analyserat kunskapsresultaten för årskurs 3 på skolnivå. Enligt Skolverkets nationella statistik för läsåret 2012/13 nådde alla elever i årskurs 6 minst betyget E i alla ämnen. För läsåret 2011/12 nådde även alla elever kravnivån på samtliga delprov i ämnesproven i årskurs 6.

Helhetsbedömning

Skolinspektionens beslut redogör för de brister som framkommit vid tillsynstillfället. Det är dock huvudmannen som ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. I detta ligger ansvar för att vidta åtgärder för att rätta till brister närhelst de framkommer.

Skolinspektionen bedömer att skolenheten måste utveckla sitt systematiska kvalitetsarbete. Skolan behöver i högre utsträckning följa upp, analysera och dokumentera resultat och måluppfyllelse. Det saknas en dokumenterad uppföljning och analys av måluppfyllelsen i förskoleklass och i de ämnen i årskurs 3 som har kunskapskrav. Likaså saknas dokumenterade analyser av kunskapsresultaten på enhetsnivå i årskurs 6. I det arbetet kan även ingå att till exempel närmare följa upp resultaten av de nationella ämnesproven. I kvalitetsarbetet behöver skolan även göra en analys av resultatet av värdegrundsarbetet. Likaså behöver arbetet och resultatet av särskilda stödinsatser följas upp för att se om insatserna leder till ökad måluppfyllelse. I det arbetet ingår även att analysera elevhälsans viktiga funktion i arbetet med särskilt stöd.

Vid elevintervjuer framgår att eleverna tycker att skolan är trygg. Det bekräftas även vid den enkätundersökning som Skolinspektionen genomfört i samband med tillsynen. I den visar resultatet att fler elever vid Nordingrå skola svarat att de är trygga i skolan, i jämförelse med resultatet för samtliga Kramfors skolor och riket. Den tryggheten gäller dock inte alla elever. Vid tillsynen berättar rektorn att skolan behandlat ärenden om kränkande behandling. Trots att det framkommer resultat som pekar på att skolan är trygg visar det faktum att det förekommit kränkningar att skolan behöver arbeta systematiskt och förebyggande för att säkerställa att alla elever kan känna sig trygga i skolan. I det arbetet ingår att upprätta en plan mot kränkande behandling som uppfyller författningarnas krav. Rektor behöver se till att skolenhetens plan mot kränkande behandling bygger på en aktuell kartläggning av situationen vid skolan, anpassad till de särskilda förhållanden som råder i verksamheterna, och att det i planen finns en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.

Rektorn behöver säkerställa att eleverna får den garanterade undervisningstiden i varje ämne, och att tidfördelningen mellan ämnen och omfattningen av skolans val framgår av timplanen. Rektor behöver även se till att det finns besvärshänvisningar när beslut fattas om åtgärdsprogram och anpassad studiegång. I överklagandehänvisning ska det tydligt framgå att elev och vårdnadshavare har möjlighet att överklaga beslut om åtgärdsprogram och anpassad studiegång.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Kramfors kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 30 september 2014 redovisas för Skolin-

spektionen på adress Skolinspektionen, box 3177, 903 04 Umeå eller skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se

Redovisningen ska lämnas av tjänsteman på nämndens vägnar, nämndordförande, utskott eller berörd nämnd. Lämnas redovisningen av någon som företräder huvudmannen ska det framgå att delegation finns. Vänligen ange ärendets diarienummer vid kontakt med Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Kramfors kommun och rektorn måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Rektorn behöver se till att lärarna samverkar i arbetet med att nå utbildningsmålen
- Samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem behöver utvecklas

Motivering

Enligt skollag och läroplan ska lärarna samverka i arbetet med att nå utbildningens mål. Samarbetsformer mellan förskoleklass, skola och fritidshem ska utvecklas för att berika varje elevs mångsidiga utveckling och lärande. Rektor har ett särskilt ansvar att så sker.

Vid lärarintervjuer framkommer att lärarna samverkar på flera sätt för att lösa det vardagliga arbetet och stötta varandra. Lärarna tar också i hög utsträckning hand om varandras elever oavsett vem som är mentor eftersom skolan är liten, och lärarna känner alla elever.

Vid lärarintervju framkommer däremot att lärarna har lite tid för att planera utbildningen gemensamt. Lärarna berättar att mycket tid under detta läsår har gått till den matematiksatsning som skolan deltagit i vilket gjort att det funnits mindre tid för annan planering. Lärarna uttrycker att de skulle vilja planera mer gemensamt utifrån målen, för att kunna skapa en tydligare röd tråd i utbildningen och ett större kunskapssammanhang. Likaså framkommer vid lärarintervjuer att samverkan mellan förskoleklass, skola och fritidshem behöver utvecklas. Idag berättar personalen att de inte hinner med att planera gemensamt utifrån utbildningens mål.

Skolinspektionen bedömer att rektorn behöver se till att det finns förutsättningar och former för samverkan mellan skolans verksamheter, och att lärarna samverkar i arbetet med att nå utbildningens mål.

Författning

Lgr 11, 2 Övergripande mål och riktlinjer, 2.2 Kunskaper, 2.5 Övergång och samverkan och 2.8 Rektorns ansvar

Trygghet och studiero**Bedömning**

Kramfors kommun och rektorn måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att skolenhetens plan mot kränkande behandling bygger på en aktuell kartläggning av situationen vid skolan, anpassad till de särskilda förhållanden som råder i verksamheterna.
- Se till att det i planen mot kränkande behandling finns konkreta åtgärder som ska genomföras under året samt en redogörelse för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts.

Motivering

Enligt skollagen ska det inom ramen för varje särskild verksamhet bedrivas ett målinriktat arbete för att motverka kränkande behandling. Som ett led i detta ska varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan. Planen ska upprättas, följas upp och även ses över under medverkan av barnen eller eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Planen mot kränkande behandling ska vara anpassad till de särskilda förhållanden som råder i den egna verksamheten. Planen ska återspegla förhållandena i verksamheten och en kartläggning behöver ligga till grund för bedömningen av vilka insatser som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling under det kommande året (se vidare Skolverkets allmänna råd Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling, 2012:1274).

I Nordingrå finns en upprättad likabehandlingsplan. Tillsynen visar dock att planen inte utgår från en aktuell kartläggning av verksamhetens behov. I planen framgår inte de specifika förutsättningar som gäller för respektive verksamhet - skola, förskoleklass och fritidshem. Det saknas vidare en redogörelse och utvärdering för hur föregående års planerade åtgärder har genomförts. Vid intervjuer framkommer att skolan gör en trivselenkät i november varje år bland

eleverna. Enkäten är ett exempel på material som skolan skulle kunna använda som en del av en kartläggning.

Planen ska alltid utgå från en kartläggning, men med tanke på att skolan hantarat ärenden av kränkande behandling under året, är det särskilt viktigt att skolan kartlägger risker för att kunna göra en bedömning av vilka insatser som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling.

Författning

6 kap. 6 och 8 §§ skollagen

Förordningen (2006:1083) om barns och elevers deltagande i arbetet med planer mot diskriminering och kränkande behandling

Särskilt stöd

Bedömning

Kramfors kommun och rektorn måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Åtgärdsprogram beslutas av rektorn och där, anges vilka elevens behov av särskilt stöd är, samt hur de ska tillgodoses.
- Beslut om åtgärdsprogram och anpassad studiegång ska kunna överklagas.

Motivering

Beslut om åtgärdsprogram och anpassad studiegång

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Det är viktigt att de mål som sätts upp i åtgärdsprogrammet är utvärderingsbara och har sikte på kunskapsmålen samt kunskapskraven.

De åtgärdsprogram som skolan upprättat och som Skolinspektionen tagit del av har olika brister. I flera av åtgärdsprogrammen är mål och åtgärder svåra att utvärdera och inte tydligt kopplade till kunskapsmålen och kunskapskraven. I ett åtgärdsprogram står till exempel som åtgärd – "*specialundervisning*", vilket inte är tillräckligt specifikt för att kunna utvärderas.

Beslut fattat av rektor som rör åtgärdsprogram och anpassad studiegång får överklagas hos Skolväsendets överklagande nämnd. Det är därför viktigt att det finns en besvärshänvisning till besluten så att det är tydligt för eleven och vårdnadshavaren att beslutet kan överklagas och hur man går tillväga. I de

beslut om åtgärdsprogram och anpassad studiegång som Skolinspektionen tagit del av saknas besvärshänvisningar som beskriver att besluten får överklagas och hur det går till.

Rektorn behöver se till att innehållet i åtgärdsprogrammen lever upp till de ovan nämnda kraven samt att det finns besvärshänvisningar till de beslut rektor fattar om åtgärdsprogram och anpassad studiegång. Det är viktigt att elev och vårdnadshavare känner till rätten att överklaga i fall de skulle vara missnöjda över innehållet i beslutet.

Författning

3 kap. 8–9 §§ skollagen

28 kap. 16 § skollagen

29 kap. 10–11 §§ skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Kramfors kommun och rektorn måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Följ upp och sammanställ enhetens resultat i större omfattning, bland annat måluppfyllelsen i förskoleklassen, elevernas kunskapsresultat i årskurs 3 och 6 i samtliga ämnen som har kunskapskrav som minst ska uppnås, arbetet med värdegrundsfrågor och arbetet med särskilt stöd.
- Analysera vad i enhetens verksamhet som påverkar och orsakar resultaten och måluppfyllelsen.
- Identifiera utvecklingsområden och besluta vilka insatser som ska genomföras för att de nationella målen ska uppfyllas.
- Se till att dokumentationen av enhetens resultat ger en samlad bild av utbildningens kvalitet inom enheten.

Motivering

Enligt skollagen ska det pedagogiska arbetet vid en skolenhet ledas och samordnas av en rektor. Rektor ska särskilt verka för att utbildningen utvecklas. Inom varje skolenhet ska verksamheten systematiskt planeras, följas upp och utvecklas. Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de nationella mål som finns för utbildningen. Rektorn ansvarar för att kvalitetsarbetet på

enheten genomförs enligt skollagens krav. Det systematiska kvalitetsarbetet ska även dokumenteras.

Av tillsynen framgår att det på skolenhetsnivå inte finns en dokumenterad sammanställning och analys av verksamhetens måluppfyllelse i förskoleklass. Likaså saknas en dokumenterad sammanställning och analys av måluppfyllelsen i årskurs 3 i ämnena svenska, matematik, naturorienterande- och samhällsorienterande ämnena. I Nordingrå skola fattas också dokumenterade analyser av kunskapsresultaten i årskurs 6. Likaså saknas en samlad dokumenterad bild och analys av olika resultat inom värdegrundsarbetet på skolenhetsnivå. Andra delar av kvalitetsarbetet som inte följs upp i tillräcklig omfattning är hur särskilda stödinsatser används och vilka effekter de får. Vid inspektionstillfället visar rektorn en plan på hur skolan fortsättningsvis ska arbeta med kvalitetsfrågor och uppföljning av verksamheten.

För att rektor ska kunna vidta välgrundade åtgärder i syfte att förbättra verksamheten måste den samlade bedömningen av måluppfyllelsen och kunskapsresultaten ta sin utgångspunkt i de resultat som verksamheten uppnår. Analysen ska ge svar på vilka områden som är i behov av insatser för att öka måluppfyllelsen. Dokumenterade analyser på skolenhetsnivå kan exempelvis handla om att analysera skillnader i kunskapsresultat över tid, mellan olika ämnen och mellan kön, i förhållande till faktorer såsom arbetsformer, arbets sätt, materiella resurser, personalens kompetens samt hur bedömning och betygsättning genomförs. Dokumentation av analysarbetet gör det möjligt att följa skolans kvalitetsarbete över tid och se effekterna av ett utvecklingsarbete. Kvalitetsarbetet måste vidare genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Skolinspektionen bedömer, mot bakgrund av ovanstående, att skolans kvalitetsarbete måste ta sin utgångspunkt i en dokumenterad och samlad bedömning av måluppfyllelse och resultat i relation till kursplanernas kunskapskrav och de nationella målen i läroplanen.

Författning

4 kap. 4–6 §§ skollagen

Lgr 11, 2.8 Övergripande mål och riktlinjer, Rektorns ansvar

Omfattning och resurstillgång

Bedömning

Kramfors kommun och rektorn måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning och resurstillgång.

- Rektor behöver säkerställa att utrymmet för skolans val utgör högst tjugo procent av ett ämnes eller en ämnesgrupps timmar i timplanen och används för undervisning i ett eller flera ämnen
- Rektor behöver säkerställa att timmar från svenska, svenska som andra språk, engelska och matematik inte minskas till förmån för skolans val.

Motivering

I bilaga till skollagen finns bestämmelser om fördelning av den garanterade undervisningstiden (timplan). Huvudmannen beslutar efter förslag av rektorn om fördelning mellan årskurserna av undervisningstiden. I timplanen anges ett antal timmar som får användas som för skolans val. Utrymmet för skolans val får högst utgöra tjugo procent av ett ämnes eller en ämnesgrupps timmar i timplanen och användas för undervisning i ett eller flera ämnen. Antalet timmar för svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik får dock inte minskas till förmån för skolans val. Undervisningen i ett ämne inom skolans val ska dessutom i sitt innehåll och sin inriktning vara förenligt med kursplanen och kunskapskraven.

Skolan genomför varje år skidveckor där eleverna under en vecka åker skidor varje dag under lektionstid. Vid elevintervju och rektorsintervju framkommer att detta sker på olika lektioner. I lägre årskurser läggs stor vikt vid att eleverna ska lära sig simma. Eleverna berättar att i perioder haft simundervisning varannan vecka. Eleverna beskriver att de skjutsas till Herrskog, där det finns en simhall, och att transport till simundervisningen samt själva simundervisningen läggs ut på olika lektioner. Vid elev- och rektorsintervju framkommer att ett gott resultat av satsningen på simundervisning är att simkunnigheten är mycket hög bland eleverna.

Rektorn berättar att tiden för skidveckorna och simundervisningen tas från ämnet idrott- och hälsa samt skolans val. Tillsynen visar dock att skolan inte har någon fastställd timplan som visar på hur mycket tid som används till skolans val och hur tiden fördelas mellan ämnen. Exempelvis får inte antalet timmar reduceras för svenska, engelska och matematik.

Rektorn behöver säkerställa att eleverna får den garanterade undervisningstiden i varje ämne, och att tidfördelningen mellan ämnen och omfattningen av skolans val framgår tydligt av timplanen.

Författning

10 kap. 5 § skollagen

Bilaga 1 till skollagen

9 kap. 3–4, 9 och 11 §§ skolförordningen

I ärendets slutgiltiga handläggning har utredarna Anna Davis och Linnéa Forsberg deltagit.

På Skolinspektionens vägnar

Joakim Blomberg
Beslutsfattare

Håkan Sandström
Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.